

การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ กับการ ก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง

ณรรีฎ พิศลยบุตร

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

ระเบียบการ

- ที่มาและความสำคัญ
- วัตถุประสงค์
- การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อผลักดันให้ก้าวพ่น
กับดักรายได้ปานกลาง
- การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของไทย
- ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ที่มาและความสำคัญ

- กับดักประเทศรายได้ปานกลาง (middle-income trap)

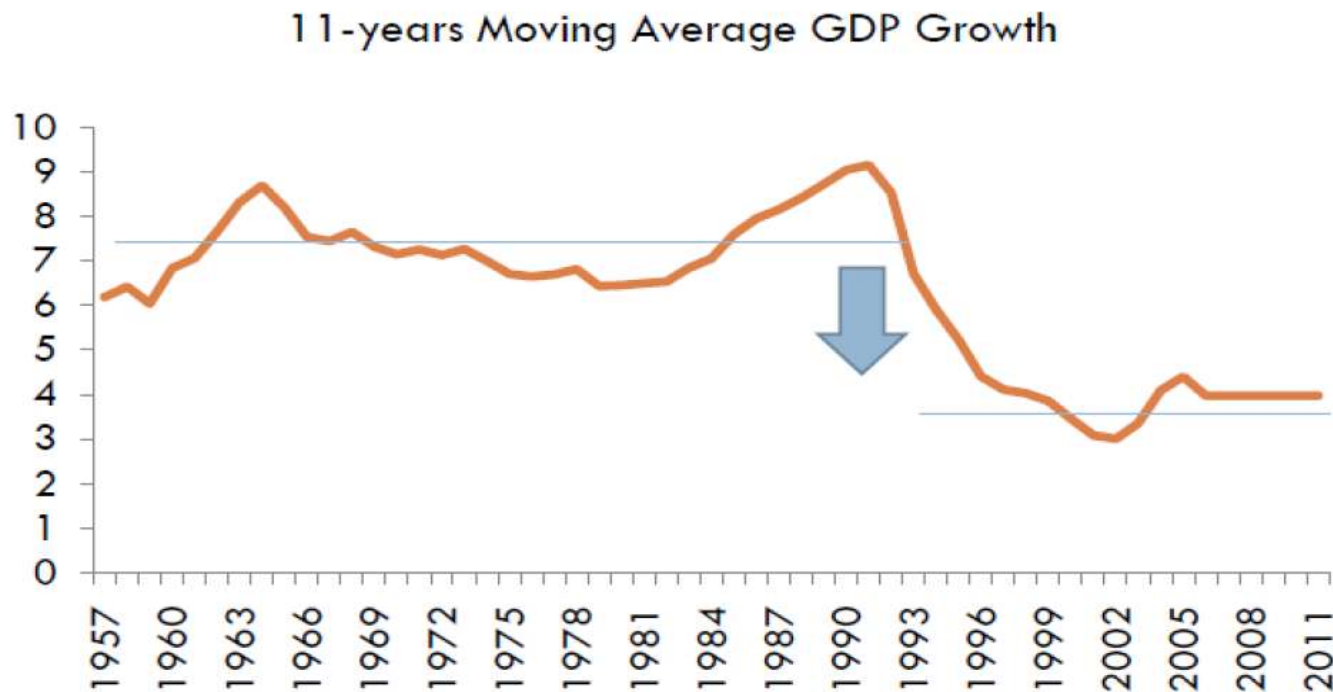
นิยาม

ปรากฏการณ์ที่ประเทศหนึ่งประสบความสำเร็จในการยกระดับจากประเทศที่ยากจนมาเป็นประเทศรายได้ปานกลางแต่หลังจากนั้นกลับไม่สามารถก้าวขึ้นมาเป็นประเทศรายได้สูงได้

ตัวอย่างของประเทศที่ติดอยู่ในกับดักรายได้ปานกลาง เช่น Brazil, Colombia, Malaysia, Uruguay, Venezuela

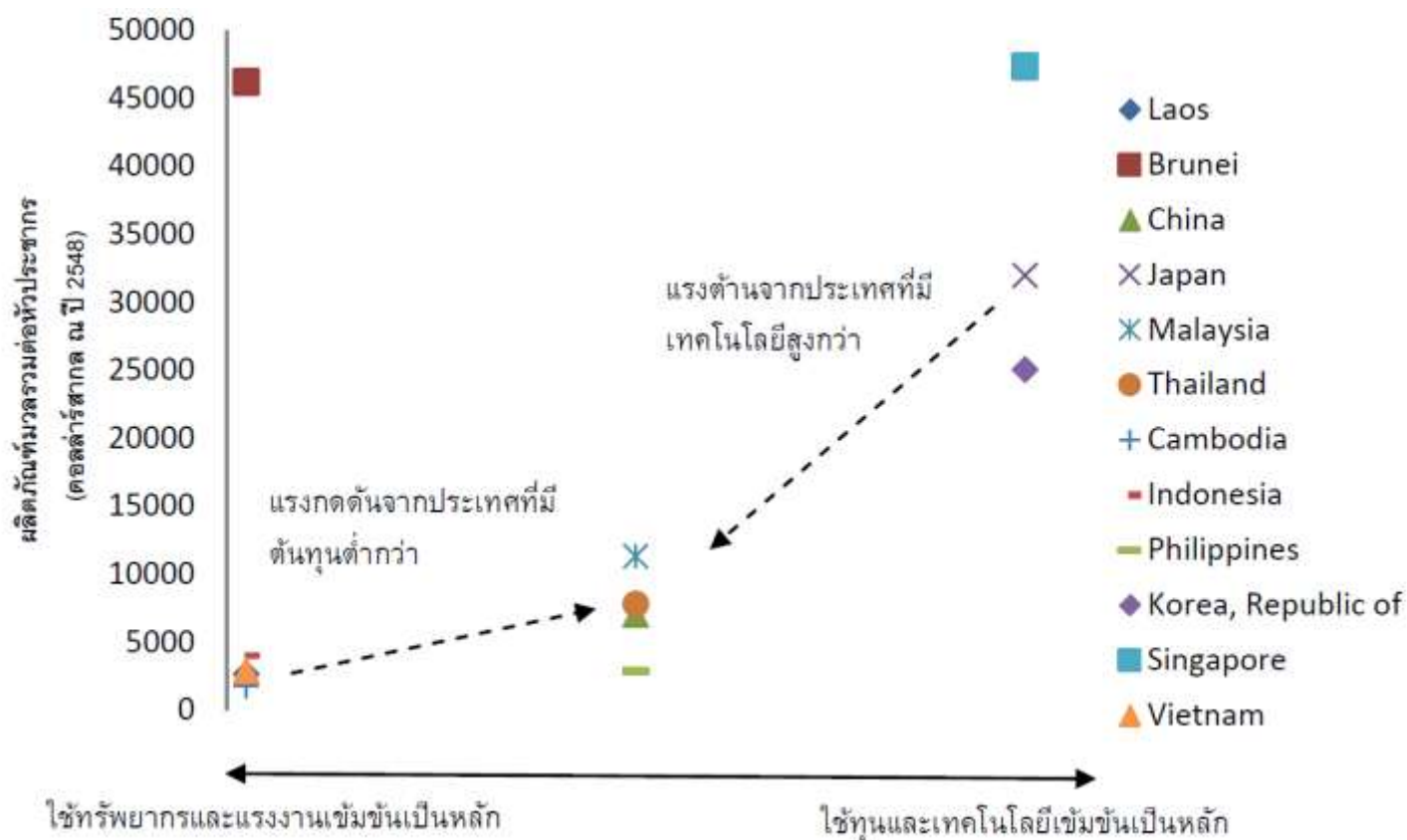
- ในบริบทของไทย เริ่มมีสัญญาณบ่งชี้ถึงการติดอยู่ในกับดักรายทางกลาง อาทิ เช่น อัตราเจริญเติบโตเฉลี่ยที่ลดลง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

■ การแข่งขันในกลุ่ม ASEAN+3

ที่มา: นณริฎ พิศลยบุตร และภานุชัตต์ สัชฌมะไชย (2555)

- ผลกระทบของการติดอยู่ในกับดักรายได้ปานกลาง จะทำให้ประเทศไทยต้องใช้ระยะเวลานาน ในการก้าวขึ้นสู่ระดับรายได้ชั้นสูง ทำให้ประเทศมีความยากลำบากมากขึ้นในการรองรับปัจจัยเชิงลบทั้งภายในและภายนอกที่กำลังจะมาถึง เช่น วิกฤติเศรษฐกิจ ปัญหาสังคมสูงวัย ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

อัตราเจริญเติบโตแบบทบต้น (Compound rate growth)	ระยะเวลาที่ใช้ (ปี)	ปีที่ข้ามเส้นสถานะประเทศที่พัฒนาแล้ว (พ.ศ.)
1%	102	2652
2%	52	2602
4%	26	2576
5%	21	2571
7%	15	2565

ที่มา: สมชัย จิตสุชน และ นณริฏ พิศลยบุตร (2555)

ที่มาและความสำคัญ

- การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

หัวใจสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจให้อัตราการเจริญเติบโตที่สูง ก็คือ การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ซึ่งหมายถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต จากการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยเน้นที่ภาคเกษตรเป็นหลัก มาสู่ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ

ที่มาและความสำคัญ

- ความแตกต่างระหว่างประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจ กับประเทศที่ล้มเหลว จะขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ (McMillan and Rodrik, 2011)
- คำถามที่สำคัญ ก็คือ ประเทศที่ไม่ประสบความสำเร็จในการผลักดันประเทศให้ก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลาง (Middle-Income Trap) กับประเทศที่ประสบความสำเร็จในการผลักดันประเทศให้ก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลาง มีการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันอย่างไร?

วัตถุประสงค์

- พิจารณาเปรียบเทียบ การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศที่ก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลาง และกลุ่มประเทศที่ติดอยู่ในกับดักรายได้ปานกลาง
- พิจารณาถึงการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทย
- นำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

กรอบแนวคิด

- Sectoral specialization index (Imbs and Wacziarg, 2004)
 - ใช้แนวคิดจาก locational GINI index (Krugman, 1991)

$$G = \frac{1}{n(n-1)} \frac{\sum_i \sum_m |x_i - x_m|}{4\bar{\mu}_x}$$

โดยที่ i และ m คือ value-added share of sector i and m .

ค่า G ต่ำ แปลว่า ประเทศมีระดับการ diversification ที่สูง

ค่า G สูง แปลว่า ประเทศมีระดับการ specialization ที่สูง

ข้อมูล

- Groningen Growth and Development Center (GGDC) database (10 sectors)

Sectors (ISIC rev. 2)

(1)	Agriculture, hunting, forestry and fishing
(2)	Mining and quarrying
(3)	Manufacturing
(4)	Electricity, gas and water
(5)	Construction
(6)	Wholesale and retail trade, hotels and restaurants
(7)	Transport, storage and communication
(8)	Finance, insurance, real estate and business services
(9)	Community, social and personal services
(10)	Government services

Time period (annual) 1950–2005

ผลการศึกษา

- 3 stages of structural transformation

Stage 1: Diversification (mainly away from agri.)

- Characteristics: Agri. VA ↓ and Gini ↓

Stage 2: Specialization in manufacturing

- Characteristics: Manu. VA ↑ and Gini ↑

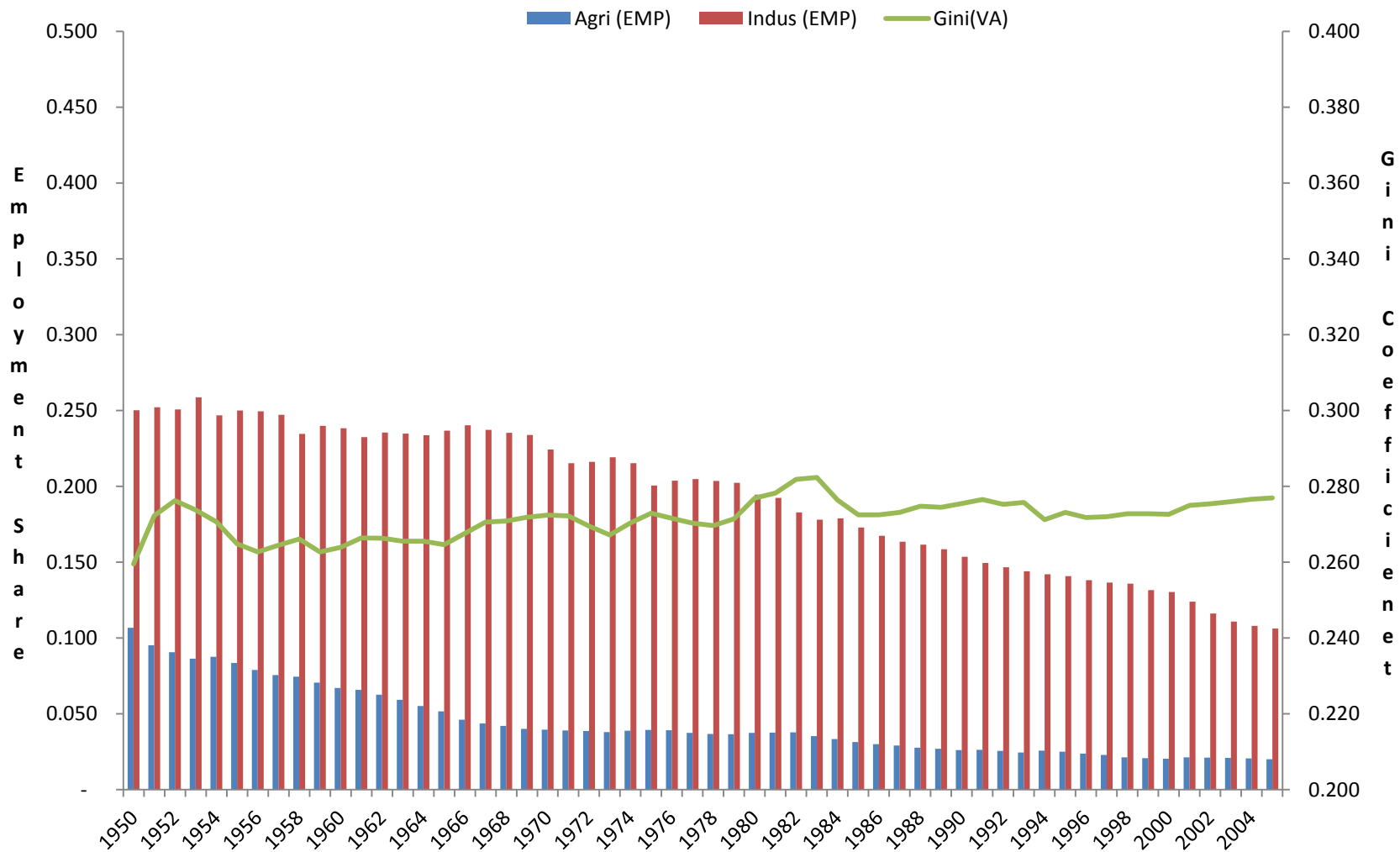
Stage 3: Diversification or Specialization

- Characteristics: Manu. Emp ↓,

Manu VA vs. Service VA ↑ and Gini (?)

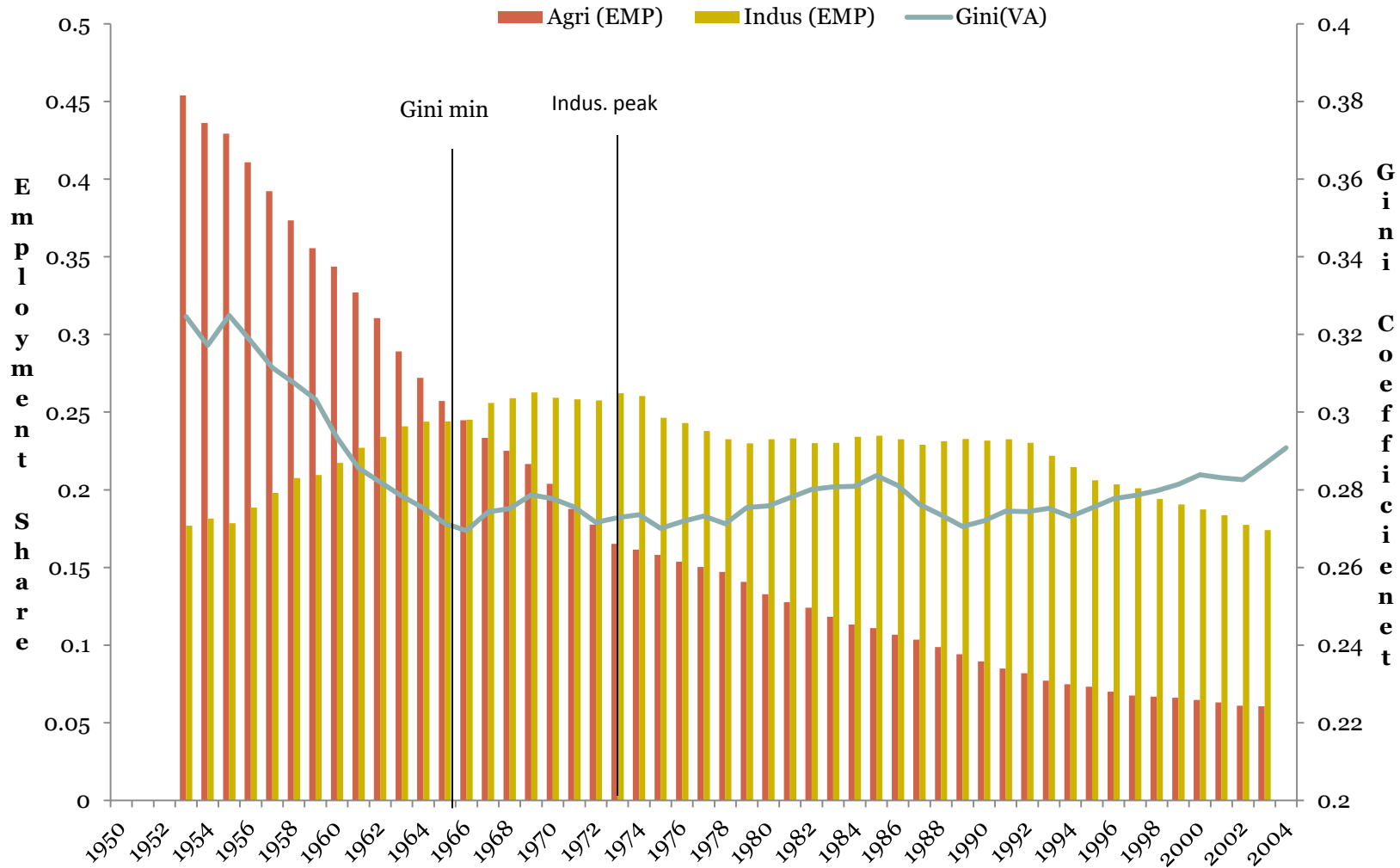

US

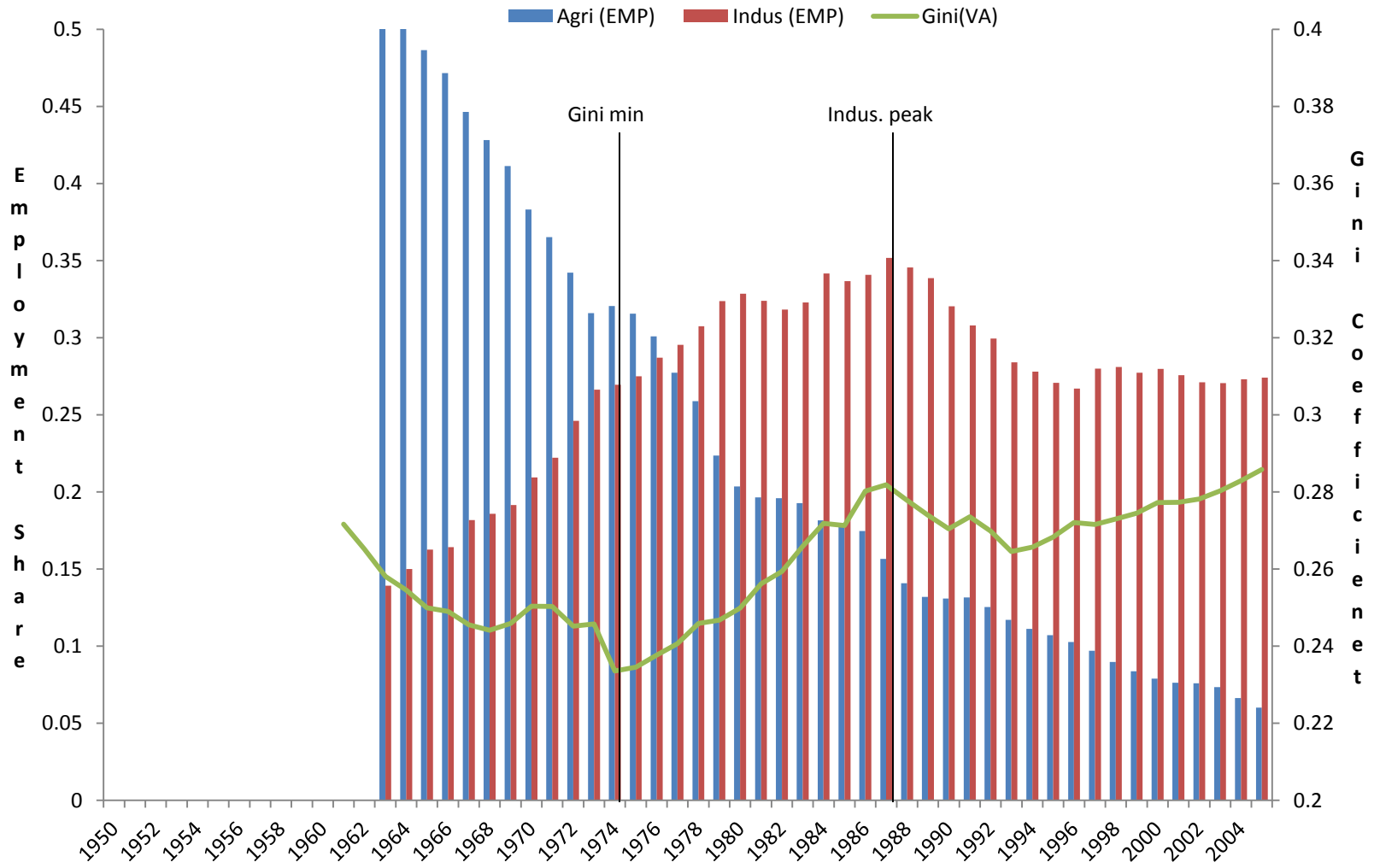

Japan

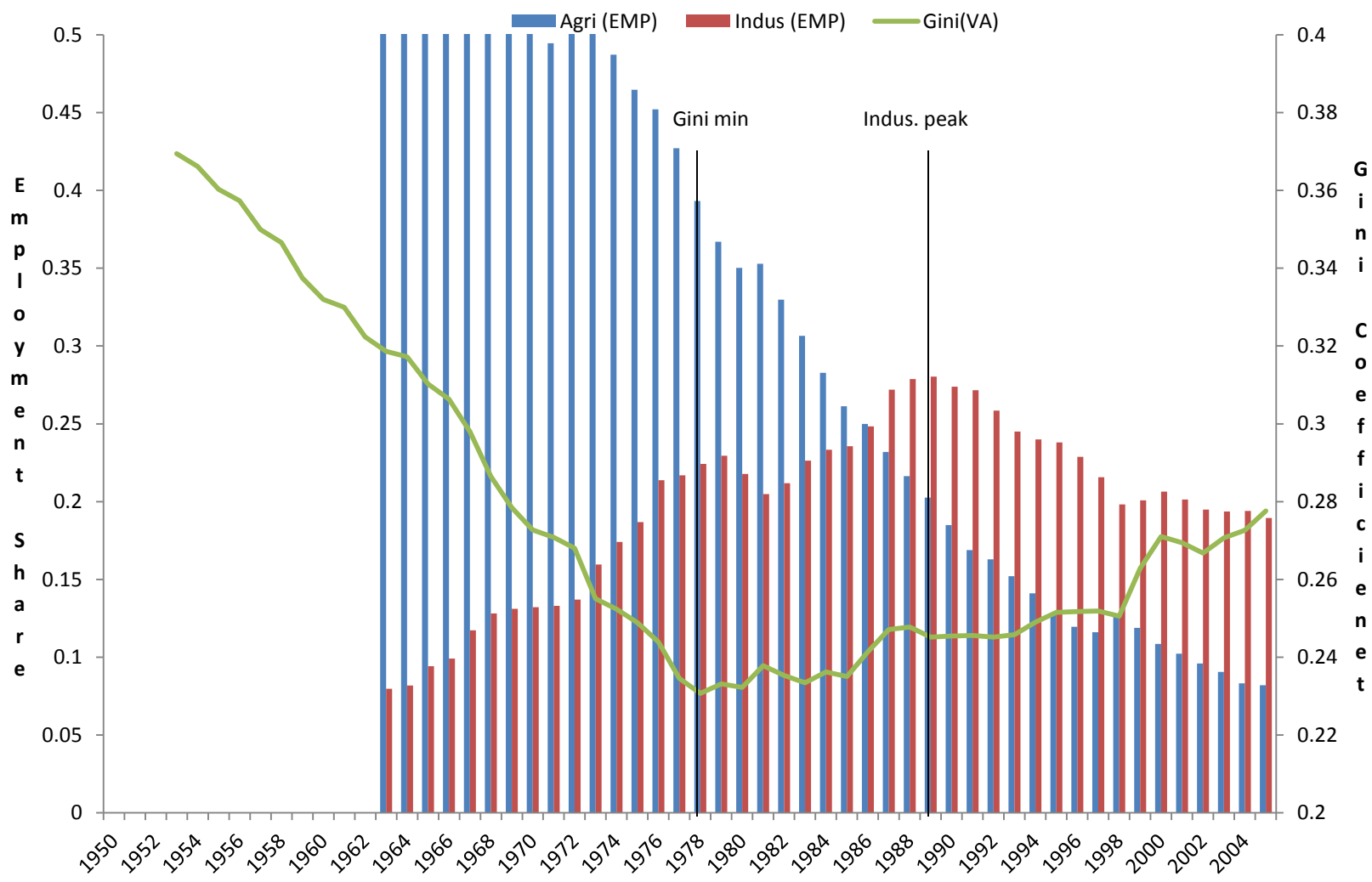

Taiwan

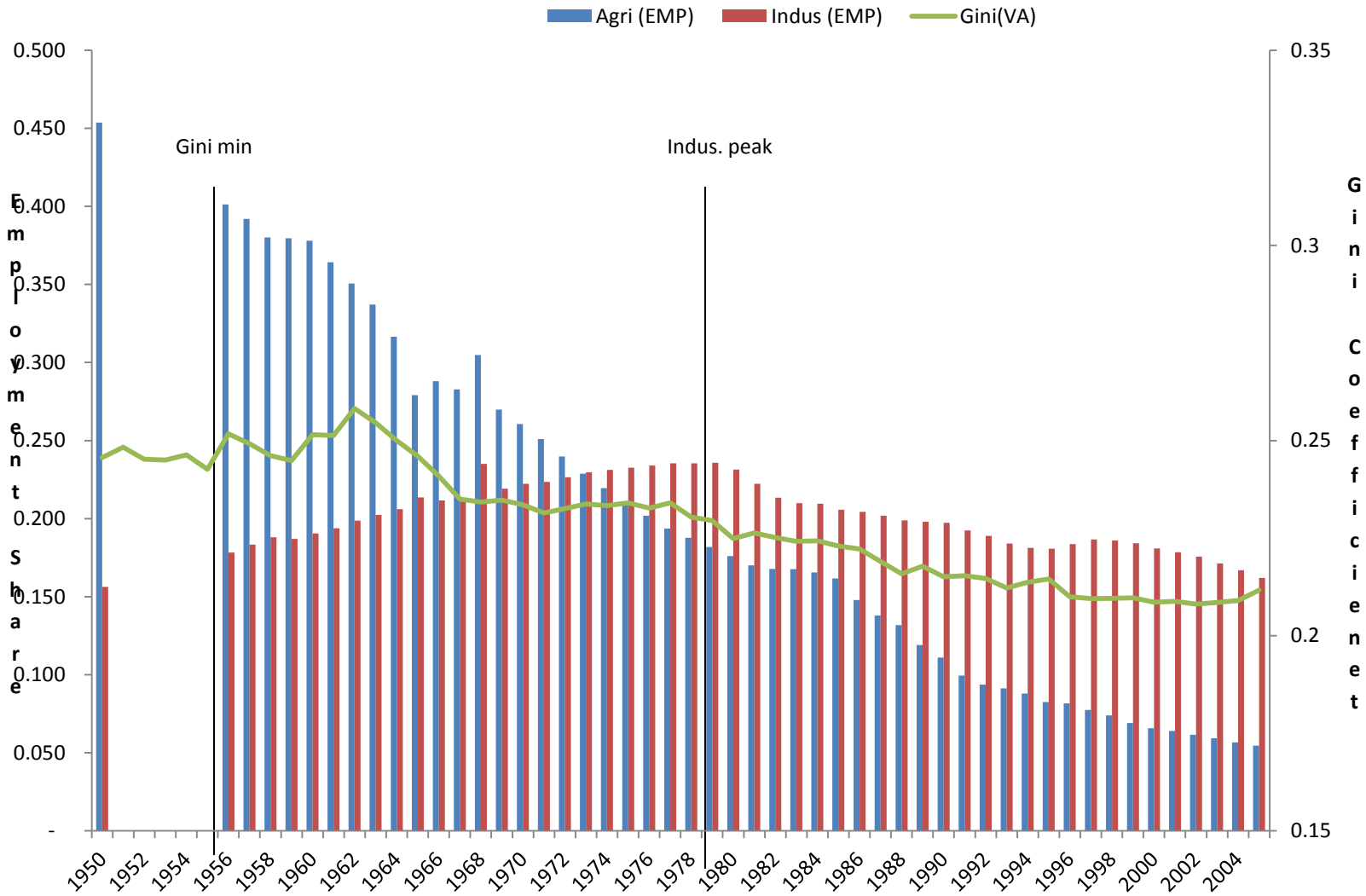

Korea

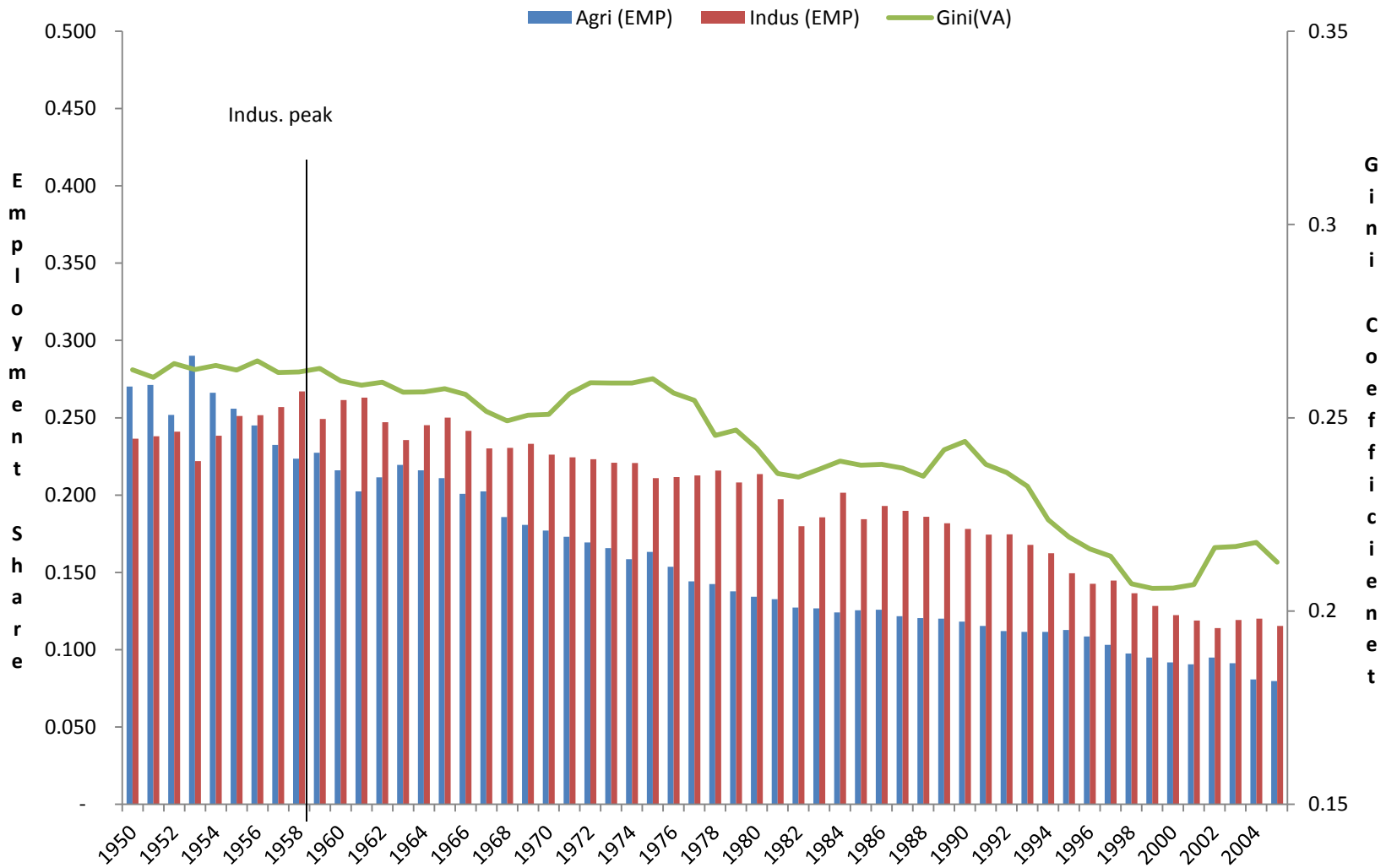

Spain

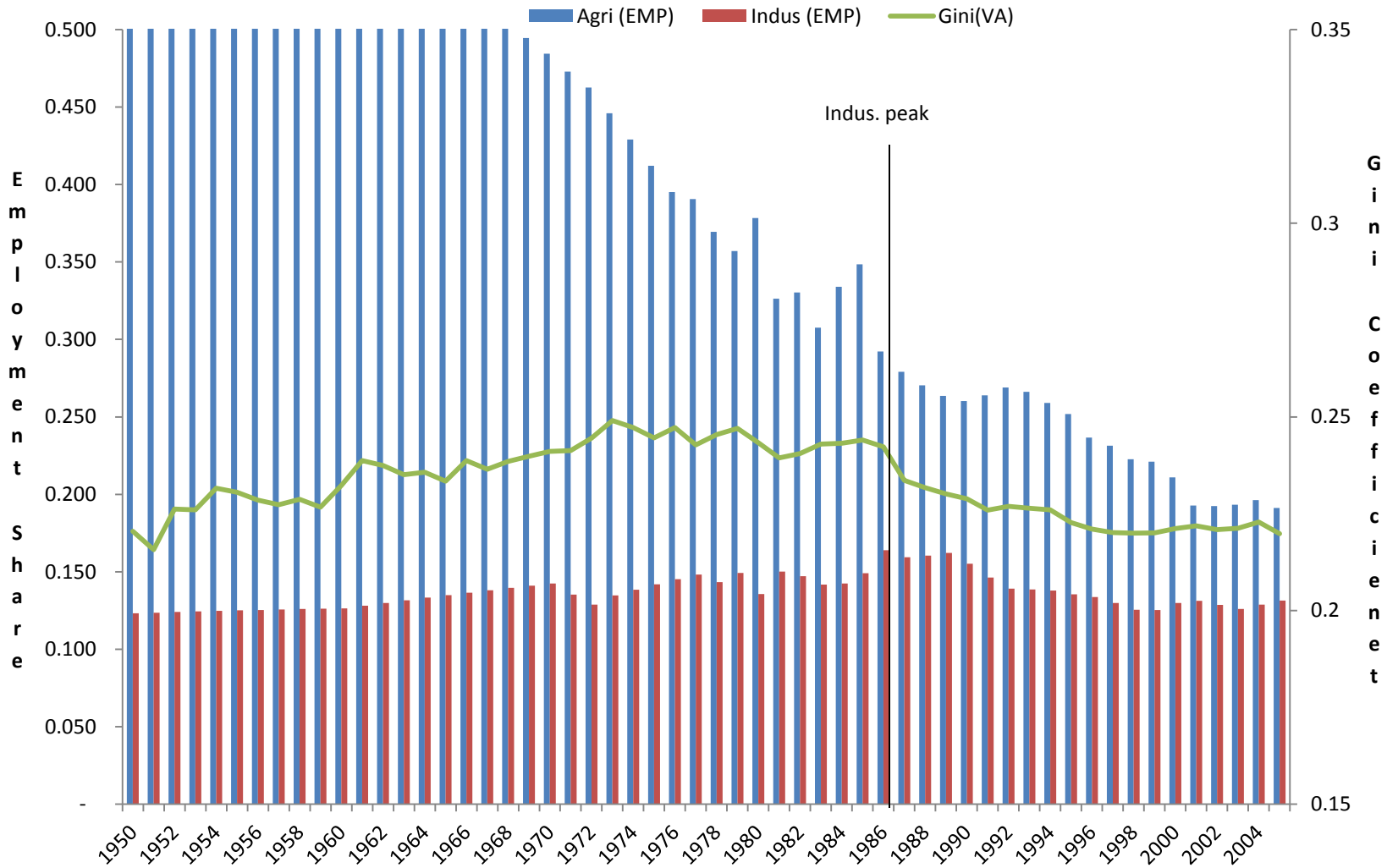

Argentina

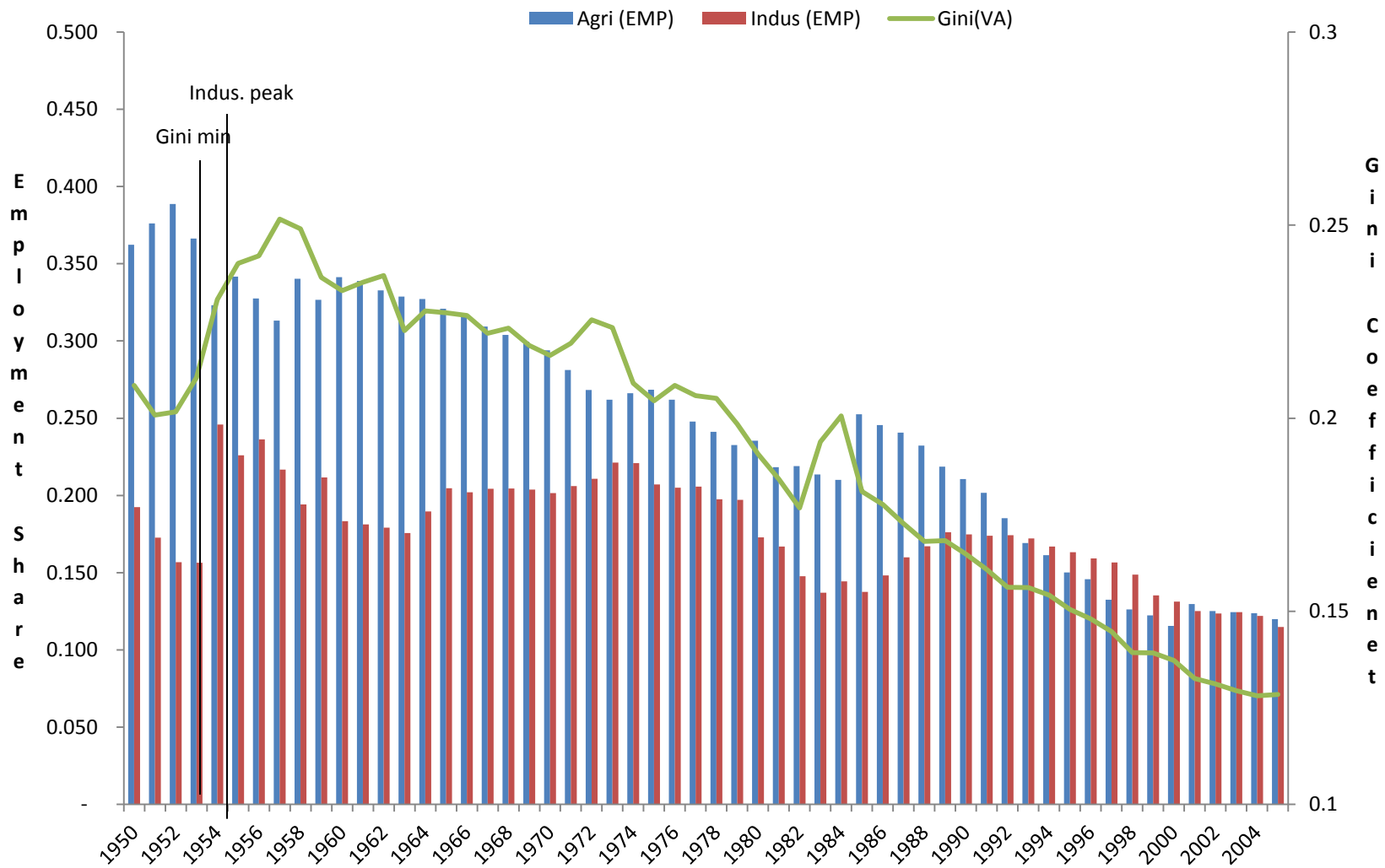

Brazil

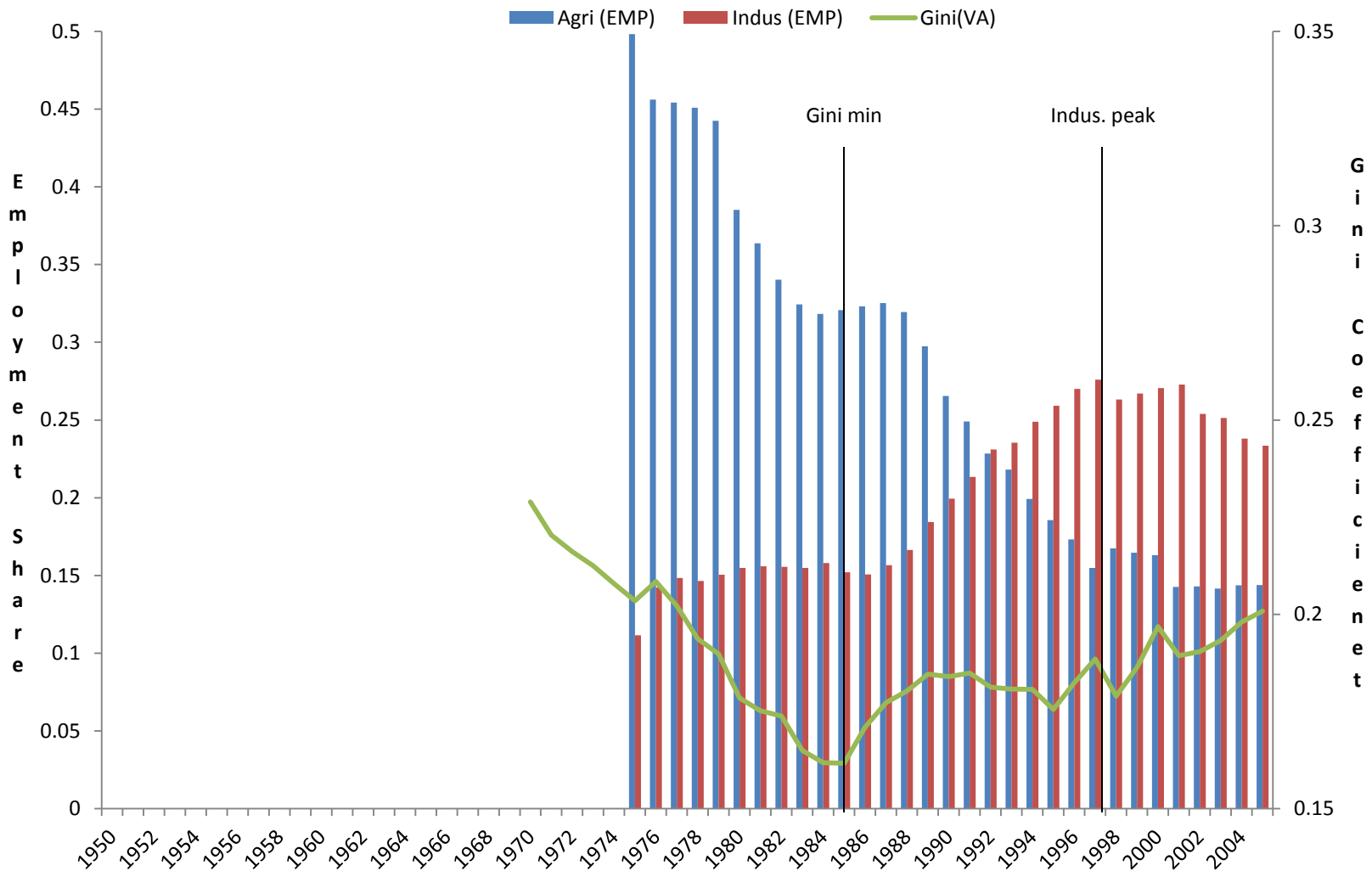

Chile

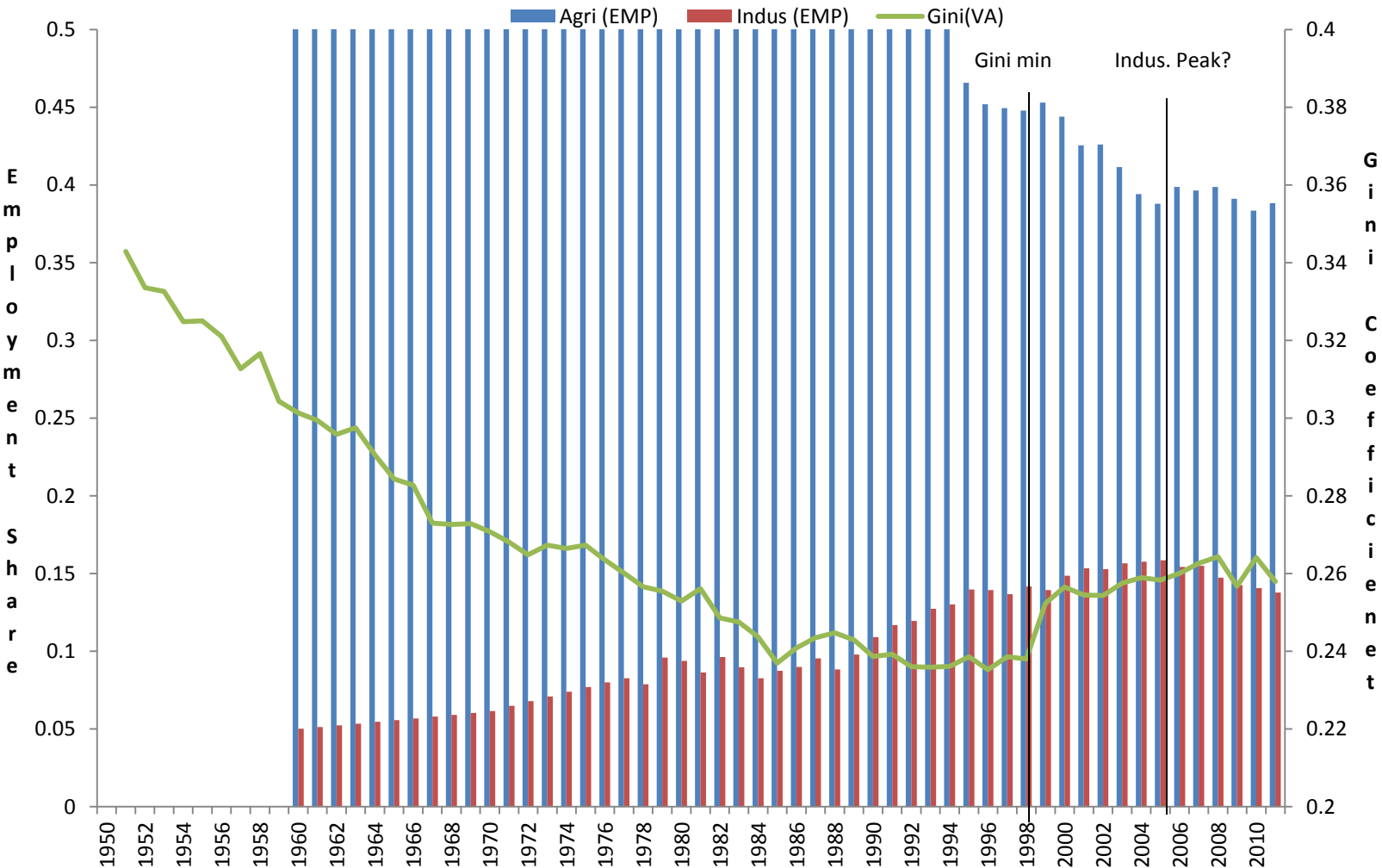

Malaysia

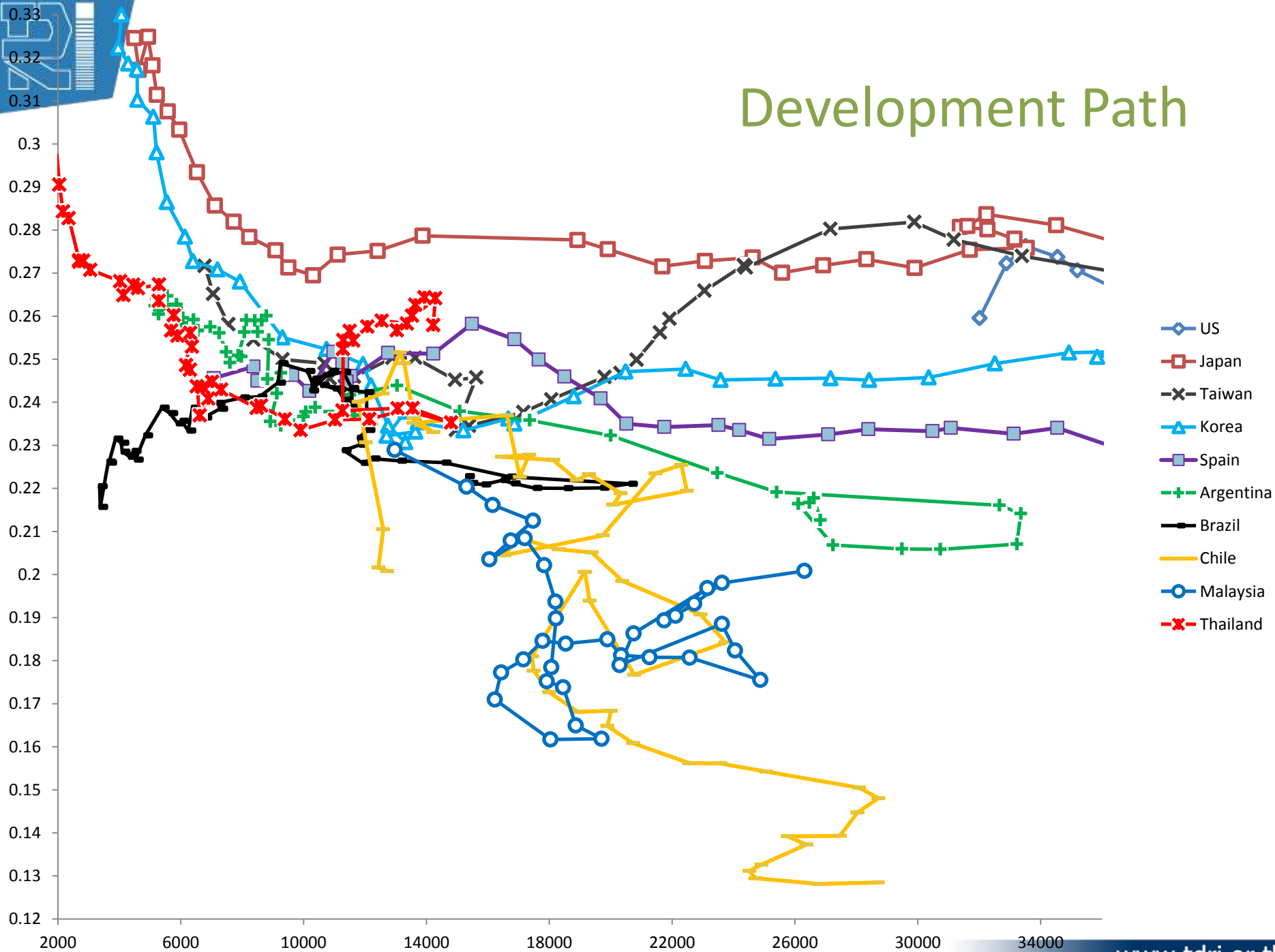

Thailand

Development Path

Some observations

- The Middle-Income Trap is associated with the 3rd stage of structural transformation (Deindustrialization).
- เส้นทางการก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลาง แบ่งได้ออกเป็น 3 ทาง
 1. Service specialization (US, UK, Japan, Taiwan, Many European economies)
 2. Manufacturing specialization (Korea)
 3. Diversification (Spain)

- ประเทศที่ติดกับดักรายได้ปานกลางจะมีค่า Gini ที่ลดลง (diversification) เช่น Argentina, Brazil, Chile
- สำหรับประเทศไทย กำลังอยู่ในช่วงปลายของ second stage of structural transformation ซึ่งเป็นช่วงที่การจ้างงานในภาคอุตสาหกรรม กำลังจะถึงจุดสูงสุด (?)
- โจทย์ที่สำคัญ จึงจะอยู่ที่การเลือกเส้นทางการปรับโครงสร้างทาง เศรษฐกิจเพื่อรองรับ Deindustrialization ที่กำลังจะมาถึง

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทย

- เศรษฐกิจไทยมีความพร้อมขนาดไหนต่อการรับมือ deindustrialization
- เศรษฐกิจไทย มีลักษณะ specialization มากน้อยเพียงใด?

กรอบแนวคิด

- Structural change decomposition (McMillan and Rodrik, 2011)

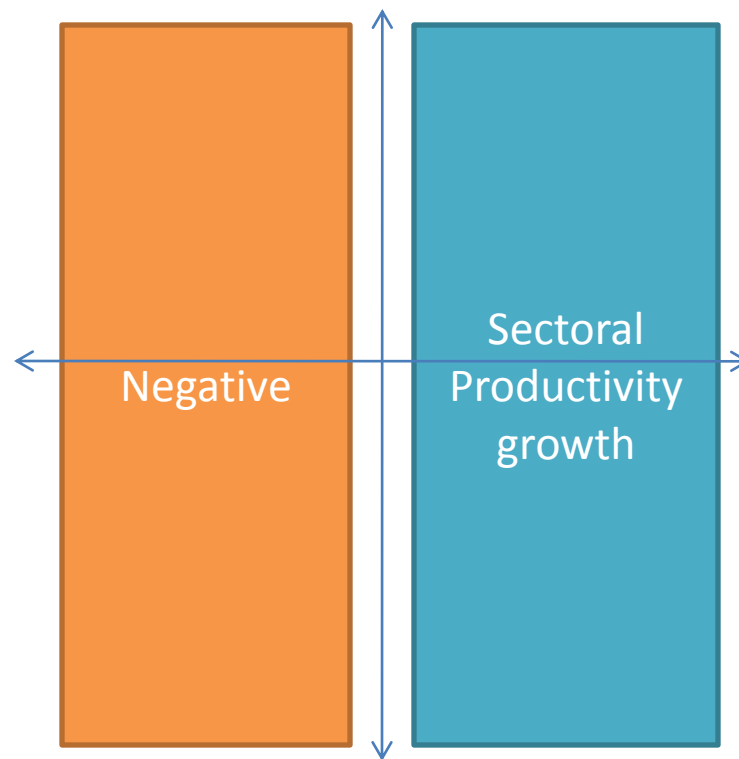
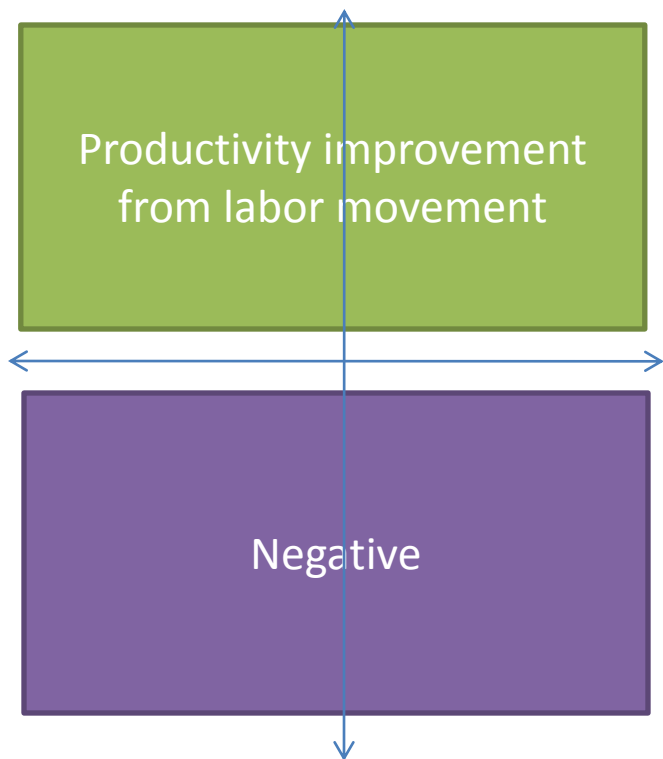
- จำแนกการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจออกเป็น sectoral productivity growth และ productivity effect of labor reallocation

$$\Delta Y_t = \sum_i \theta_i \Delta y_i + \sum_i y_i \Delta \theta_i$$

โดยที่ Y , y และ θ คือ productivity ของทั้งระบบเศรษฐกิจ, productivity ของ sector i และ สัดส่วนแรงงานของ sector i

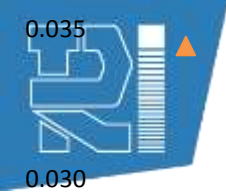
Contribution to productivity growth

- I/O Table (Thailand, 16 sectors) + Labor Force Survey

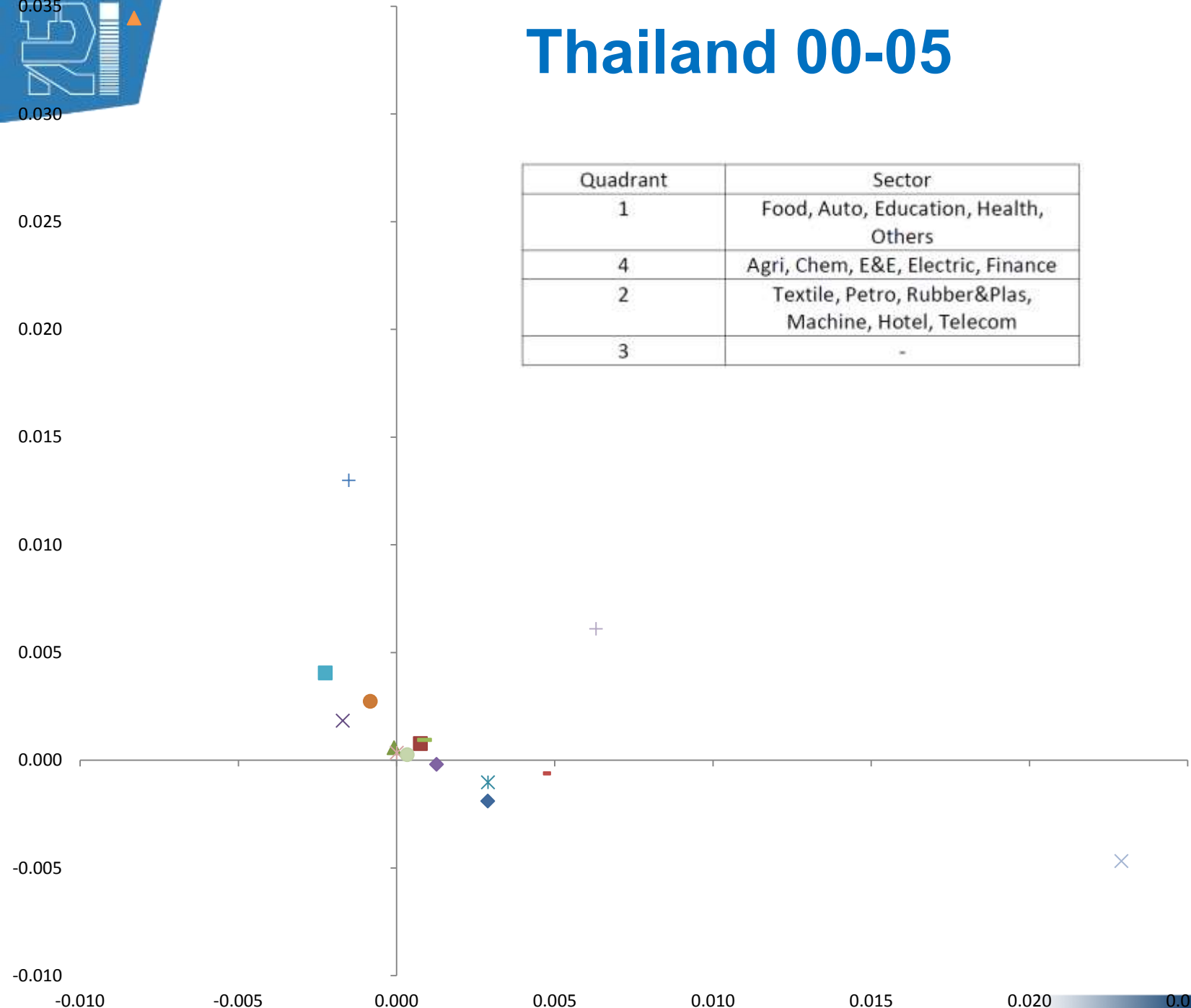
เกษตรกรรม	Agri
อุตสาหกรรม	Food
	Textile
	Petro
	Chem
	Rubber and Plas
	Machine
	E&E
	Auto
บริการ	Elec
	Hotel
	Telecom
	Finance
	Education
	Health
อื่น ๆ	Others

Thailand 00-05

Quadrant	Sector
1	Food, Auto, Education, Health, Others
4	Agri, Chem, E&E, Electric, Finance
2	Textile, Petro, Rubber&Plas, Machine, Hotel, Telecom
3	-

- ◆ Agri
- Food
- ▲ Textile
- × Petro
- ✕ Chem
- Rubber & Plas
- + Machine
- E&E
- Auto
- ◆ Electric
- Hotel
- ▲ Telecom
- × Finance
- ✕ Education
- Health
- + Others

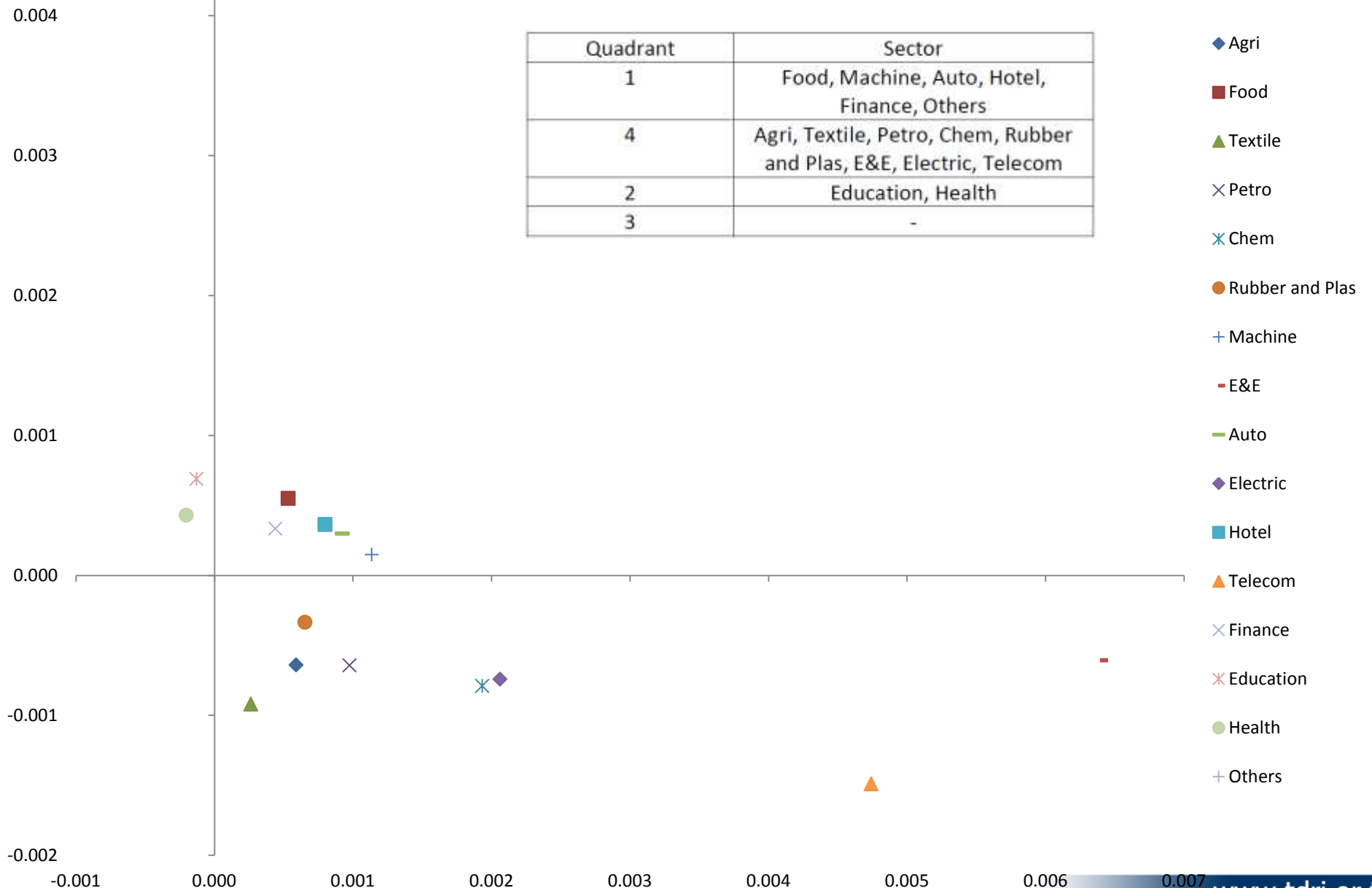

Thailand 05-10

+

Quadrant	Sector
1	Food, Machine, Auto, Hotel, Finance, Others
4	Agri, Textile, Petro, Chem, Rubber and Plas, E&E, Electric, Telecom
2	Education, Health
3	-

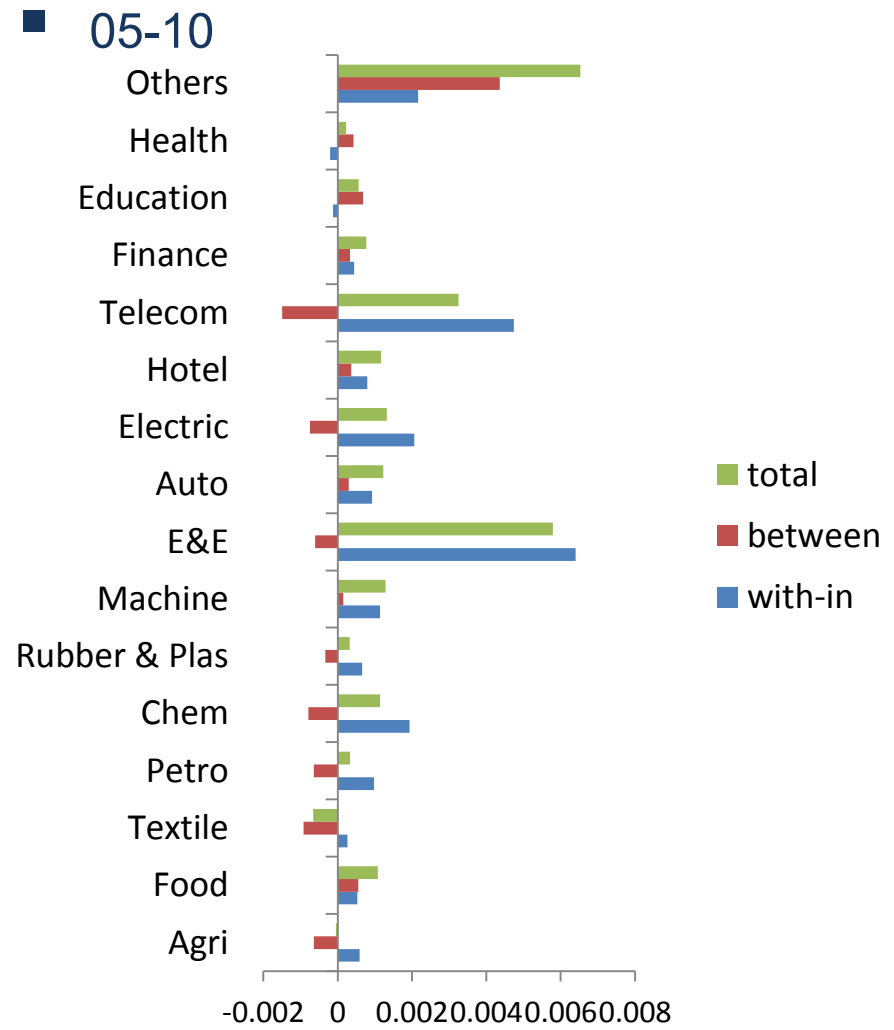
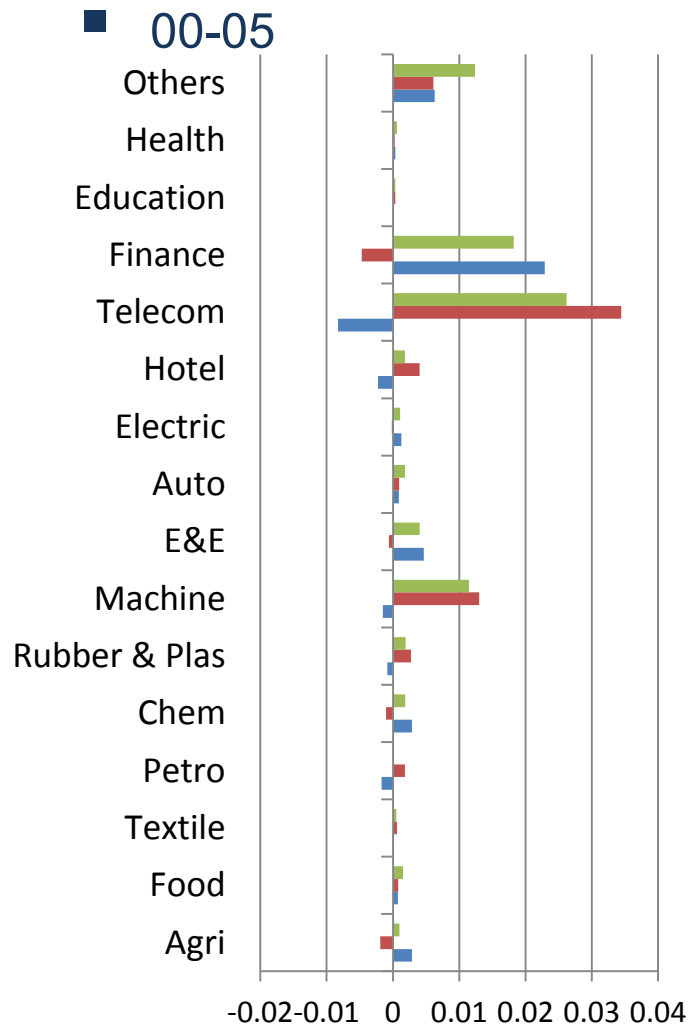

Some observations

- เศรษฐกิจรายย่อย (sectoral) ของไทยส่วนมาก (ยกเว้น Education และ health) มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภายใน sector
- การที่เศรษฐกิจรายย่อยของไทย ไม่เพียง Contribution ในส่วนของ labor movement มากนัก แสดงสัญญาณที่เป็นบวกว่าประเทศไทยมีความพร้อมต่อการรับมือกับสภาวะถดถอยในการจ้างงานใน manufacturing ได้ดีในระดับหนึ่ง
- แต่หากไทยเข้าสู่จุดที่ labor movement effect ได้เหลือน้อยลง และ own productivity เพิ่มขึ้นไม่มาก (ยังที่เป็นอยู่) ประเทศก็มีความเสี่ยงที่จะติด MIT

Contributions

- ไนแ่งของ Specialization

- ในช่วงแรก (2000-05) productivity ถูก dominate ด้วย labor movement effect in Telecom และ own productivity effect in Finance

- ในช่วงสอง (2005-10) productivity ถูก dominate ด้วย own productivity effect in E&E and Telecom

- ยังไม่มีหลักฐานแน่ชัดถึงการ dominate อย่างโดดเด่นโดยกลุ่ม sectorใดกลุ่มหนึ่ง

*2008 Subprime Crisis อาจส่งผลกระทบต่อผลการศึกษาได้

Final thought

- ประเทศไทยถึงเวลาหรือยังที่จะเลือก และต้องเลือกหรือไม่?
 - หากปล่อยเอาไว้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะไปในทิศทาง diversification ซึ่งสุ่มเสี่ยงต่อการติดอยู่ในกับดักรายได้ปานกลาง
 - แต่ละทางเลือกต้องการนโยบายสนับสนุนที่แตกต่างกัน
 - ผู้วิจัยเห็นว่า หากเลือกจะทำทุกอย่าง อาจจะไม่ได้ดีสักอย่าง ซึ่งอาจจะเป็นมูลเหตุแห่งกับดักรายได้ปานกลางก็เป็นได้

ขอบคุณครับ